

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2018 m. rugsėjo 18 d.
(OR. en)

7980/18
ADD 1

Tarpinstitucinė byla:
2018/0096 (NLE)

WTO 84
SERVICES 33
FDI 20
COASI 101

TEISĖS AKTAI IR KITI DOKUMENTAI

Dalykas: Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Singapūro Respublikos investicijų
apsaugos susitarimas

EKSPROPRIACIJA

Šalys patvirtina vienodai suprantančios, kad:

1. 2.6 straipsnis (Ekspropriacija) taikomas dviem atvejais. Pirmas – tai tiesioginė ekspropriacija, kai investicija, kuriai taikomas šis susitarimas, nacionalizuojama ar kitaip tiesiogiai eksproprijuojama – oficialiai perduodama jos nuosavybės teisė arba investicija tiesiogiai konfiskuojama. Antras – tai netiesioginė ekspropriacija, kai Šalis taiko priemonę ar rinkinį priemonių, kurių poveikis lygiavertis tiesioginei ekspropriacijai, nes dėl jų investuotojas, kuriam taikomas šis susitarimas, iš esmės netenka pagrindinių nuosavybės teisių, siejamų su investicija, kuriai taikomas šis susitarimas, įskaitant teisę naudoti investiciją, ja naudotis ir disponuoti, nors oficialiai nuosavybės teisė neperduodama ir investicija tiesiogiai nekonfiskuojama.
2. Nustatant, ar konkrečiu atveju Šalies taikoma priemonė ar priemonių rinkinys yra netiesioginė ekspropriacija, būtina atlikti faktais pagrįstą kiekvieno konkretaus atvejo tyrimą ir, be kita ko, įvertinti:
 - a) priemonės ar priemonių rinkinio ekonominį poveikį ir poveikio trukmę, nors vien tai, kad Šalies taikoma priemonė ar priemonių rinkinys daro neigiamą poveikį ekonominei investicijos vertei, netiesioginės ekspropriacijos fakto nepatvirtina;

- b) mastą, kuriuo priemonė ar priemonių rinkinys turi įtakos galimybei naudoti turtą, juo naudotis ar disponuoti, ir
- c) priemonės ar priemonių rinkinio pobūdį, visų pirma, jų objektą, taikymo aplinkybes ir paskirtį.

Patikslinama, kad netiesiogine ekspropriacija nelaikoma nediskriminacinė priemonė ar rinkinys priemonių, kurias Šalis nustato ir taiko teisėtiems viešosios politikos tikslams (kaipantai visuomenės sveikatos, saugumo ir aplinkos) apsaugoti, išskyrus retus atvejus, kai, atsižvelgiant į priemonės ar priemonių rinkinio tikslą, jų poveikis yra toks didelis, kad tos priemonės atrodo aiškiai perdėtos.

ŽEMĖS EKSPROPRIACIJA

1. Neatsižvelgiant į 2.6 straipsnį (Ekspropriacija), kai eksproprijuojančioji Šalis yra Singapūras, jei taikoma su žeme susijusi ekspropriacijos priemonė, kaip apibrėžta Žemės įsigijimo įstatyme (152 skyrius)¹, pagal tą įstatymą sumokama rinkos vertės kompensacija.
2. Taikant šį susitarimą, bet kokia ekspropriacijos priemonė, taikoma pagal Žemės įsigijimo įstatymą (152 skyrius), turėtų būti siekiama viešojo tikslo arba tokia priemonė turėtų būti su juo susijusi.

¹ Šio susitarimo įsigaliojimo dieną galiojančios redakcijos Žemės įsigijimo įstatymas (152 skyrius).

EKSPROPRIACIJA IR INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS TEISĖS

Patikslinama, kad intelektinės nuosavybės teisių panaikinimas, ribojimas ar įgijimas nėra ekspropriacija, jei užtikrinama priemonės atitiktis TRIPS sutarčiai ir ESSLPS Dešimtam skyriui (Intelektinė nuosavybė). Be to, jei nustatoma, kad priemonė neatitinka TRIPS sutarties ir ESSLPS Dešimto skyriaus (Intelektinė nuosavybė), tai nelaikoma ekspropriacijos įrodymu.

VALSTYBĖS SKOLA

1. Neteikiamas joks reikalavimas tvirtinant, kad Šalies skolos restruktūrizavimu pažeidžiama prievolė pagal Antrą skyrių (Investicijų apsauga), o jeigu toks reikalavimas jau pateiktas, jis toliau nenagrinėjamas pagal Trečio skyriaus (Ginčų sprendimas) A skirsnį (Investuotojų ir Šalių ginčų sprendimas), jei tas restruktūrizavimas yra suderintas restruktūrizavimas tuo metu, kai pateikiamas tas reikalavimas, arba tampa suderintu restruktūrizavimu jį pateikus, išskyrus atvejį, kai tvirtinama, kad restruktūrizavimu pažeidžiamas 2.3 straipsnis (Nacionalinis režimas)¹.
2. Neatsižvelgiant į Trečio skyriaus (Ginčų sprendimas) A skirsnio (Investuotojų ir Šalių ginčų sprendimas) 3.6 straipsnį (Reikalavimų pateikimas Ginčų sprendimo institucijai) ir laikantis šio priedo 1 dalies, investuotojas negali pateikti reikalavimo pagal Trečio skyriaus (Ginčų sprendimas) A skirsnį (Investuotojų ir Šalių ginčų sprendimas), kad Šalies skolos restruktūrizavimu pažeidžiama prievolė pagal Antrą skyrių (Investicijų apsauga), išskyrus jo 2.3 straipsnį (Nacionalinis režimas), nebent būtų praėję 270 dienų po dienos, kurią ieškovas pateikė rašytinį prašymą surengti konsultacijas pagal Trečio skyriaus (Ginčų sprendimas) A skirsnio (Investuotojų ir Šalių ginčų sprendimas) 3.3 straipsnį (Konsultacijos).

¹ Taikant šį priedą vien tai, kad pagal atitinkamą režimą tam tikriems investuotojams ar investicijoms taikomos skirtingos sąlygos, reaguojant į skolos krizę ar jos grėsmę, ir taip siekiama teisėtų politikos tikslų, nelaikoma 2.3 straipsnio (Nacionalinis režimas) pažeidimu.

3. Šiame priede:

suderintas restruktūrizavimas – Šalies skolos restruktūrizavimas arba skolos grąžinimo grafiko pakeitimas, atliktas: i) pakeičiant ar patikslinant skolos priemones pagal jų sąlygas, įskaitant jas reglamentuojančią teisę, arba ii) atliekant skolos pasikeitimo ar kitą panašų procesą, kai ne mažiau kaip 75 proc. restruktūrizuotinos skolos likučio bendros pagrindinės sumos turėtojai pagal tokią skolos priemonę sutinka su tokiu skolos pasikeitimu ar kitu procesu;

skolos priemonę reglamentuojanti teisė – jurisdikcijos teisės ir reglamentavimo sistema, taikoma tai skolos priemonei.

4. Patikslinama, kad terminas „Šalies skola“ Sąjungos atveju apima Sąjungos valstybės narės vyriausybės arba Sąjungos valstybės narės centrinio, regioninio ar vietos lygmens vyriausybių skolą.

4.12 STRAIPSNYJE NURODYTI SUSITARIMAI

Sąjungos valstybių narių ir Singapūro susitarimai:

1. Singapūro Respublikos Vyriausybės ir Bulgarijos Respublikos Vyriausybės susitarimas dėl abipusio investicijų skatinimo ir apsaugos, priimtas Singapūre 2003 m. rugsėjo 15 d.;
2. Singapūro Respublikos Vyriausybės ir Belgijos ir Liuksemburgo ekonominės sąjungos susitarimas dėl investicijų skatinimo ir apsaugos, priimtas Briuselyje 1978 m. lapkričio 17 d.;
3. Singapūro Respublikos Vyriausybės ir Čekijos Respublikos Vyriausybės susitarimas dėl investicijų skatinimo ir apsaugos, priimtas Singapūre 1995 m. balandžio 8 d.;
4. Vokietijos Federacinės Respublikos ir Singapūro Respublikos Vyriausybės sutartis dėl investicijų skatinimo ir abipusės apsaugos, priimta Singapūre 1973 m. spalio 3 d.;

5. Singapūro Respublikos Vyriausybės ir Prancūzijos Respublikos Vyriausybės susitarimas dėl investicijų skatinimo ir apsaugos, priimtas Paryžiuje 1975 m. rugsėjo 8 d.;
6. Singapūro Respublikos Vyriausybės ir Latvijos Respublikos Vyriausybės susitarimas dėl investicijų skatinimo ir apsaugos, priimtas Singapūre 1998 m. liepos 7 d.;
7. Singapūro Respublikos ir Vengrijos Respublikos susitarimas dėl investicijų skatinimo ir apsaugos, priimtas Singapūre 1997 m. balandžio 17 d.;
8. Nyderlandų Karalystė Vyriausybės ir Singapūro Respublikos Vyriausybės susitarimas dėl ekonominio bendradarbiavimo, priimtas Singapūre 1972 m. gegužės 16 d.;
9. Singapūro Respublikos Vyriausybės ir Lenkijos Respublikos Vyriausybės susitarimas dėl investicijų skatinimo ir apsaugos, priimtas Varšuvoje 1993 m. birželio 3 d.;
10. Singapūro Respublikos Vyriausybės ir Slovėnijos Respublikos Vyriausybės susitarimas dėl abipusio investicijų skatinimo ir apsaugos, priimtas Singapūre 1999 m. sausio 25 d.;

11. Singapūro Respublikos ir Slovakijos Respublikos susitarimas dėl investicijų skatinimo ir abipusės apsaugos, priimtas Singapūre 2006 m. spalio 13 d., ir
12. Singapūro Respublikos Vyriausybės ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės Vyriausybės susitarimas dėl investicijų skatinimo ir apsaugos, priimtas Singapūre 1975 m. liepos 22 d.

TARPININKAVIMAS
SPRENDŽIANT INVESTUOTOJŲ IR ŠALIŲ GINČUS

1 STRAIPSNIS

Tikslas

Tarpininkavimo tikslas – padėti lengviau rasti abipusiškai sutartą sprendimą laikantis išsamios ir operatyvios procedūros ir padedant tarpininkui.

A SKIRSNIS

TARPININKAVIMO PROCEDŪRA

2 STRAIPSNIS

Procedūros inicijavimas

1. Ginčo šalis gali bet kuriuo metu prašyti pradėti tarpininkavimo procedūrą. Toks prašymas kitai šaliai pateikiamas raštu.

2. Šalis, kuriai skirtas toks prašymas, palankiai jį apsversto ir į jį atsako priimdama arba atmesdama jį raštu per dešimt dienų nuo jo gavimo.
3. Jeigu prašymas yra susijęs su Sąjungos institucijos, įstaigos ar agentūros taikomu režimu arba su Sąjungos valstybės narės taikomu režimu ir sprendimas dėl atsakovo nepriimtas pagal 3.5 straipsnio (Pranešimas apie ketinimą) 2 dalį, prašymas skiriamas Sąjungai. Jeigu Sąjunga prašymą priima, atsakyme nurodoma, ar tarpininkavimo procedūros šalis bus Sąjunga, ar atitinkama Sąjungos valstybė narė.¹

3 STRAIPSNIS

Tarpininko atranka

1. Ginčo šalys stengiasi susitarti dėl tarpininko ne vėliau kaip per 15 dienų nuo atsakymo į prašymą, nurodyto šio priedo 2 straipsnio (Procedūros inicijavimas) 2 dalyje, gavimo. Be kita ko, jos gali skirti tarpininką iš Ginčų sprendimo institucijos, sudarytos pagal 3.9 straipsnį (Pirmosios instancijos ginčų sprendimo institucija), narių.

¹ Patikslinama, kad tais atvejais, kai prašymas susijęs su Sąjungos taikomu režimu, tarpininkavimo procedūros šalis yra Sąjunga, o bet kuri susisijusi Sąjungos valstybė narė visapusiškai joje dalyvauja. Jeigu prašymas susijęs tik su Sąjungos valstybės narės taikomu režimu, tarpininkavimo procedūros šalis yra atitinkama Sąjungos valstybė narė, nebent ji paprašo, kad tarpininkavimo procedūros šalis būtų Sąjunga.

2. Jeigu ginčo šalys dėl tarpininko nesusitaria pagal 1 dalį, bet kuri ginčo šalis gali kreiptis į Ginčų sprendimo institucijos pirmininką su prašymu tarpininką išrinkti burtų keliu iš Ginčų sprendimo institucijos, sudarytos pagal 3.9 straipsnį (Pirmosios instancijos ginčų sprendimo institucija), narių. Ginčų sprendimo institucijos pirmininkas tarpininką atrenka per dešimt darbo dienų nuo bet kurios iš ginčo šalių prašymo.
3. Tarpininkas negali būti nė vienos iš Šalių pilietis, nebent ginčo šalys susitartų kitaip.
4. Tarpininkas nešališkai ir skaidriai padeda ginčo šalims išsiaiškinti su priemone susijusius klausimus ir jos galimą neigiamą poveikį investicijoms ir rasti abipusiškai sutartą sprendimą.

4 STRAIPSNIS

Tarpininkavimo procedūros taikymo taisyklės

1. Per dešimt dienų nuo tarpininko paskyrimo tarpininkavimo procedūrą pradėjusi ginčo šalis raštu pateikia tarpininkui ir kitai ginčo šaliai išsamų problemos aprašymą ir, visų pirma, apibūdina ginčijamos priemonės veikimą ir neigiamą poveikį investicijoms. Per 20 dienų nuo tos informacijos pateikimo kita ginčo šalis gali raštu pateikti savo pastabas dėl problemos aprašymo. Problemos aprašyme arba pastabose ginčo šalys gali teikti bet kokią, jų nuomone, svarbią informaciją.

2. Tarpininkas gali nuspręsti dėl tinkamiausio būdo išaiškinti su atitinkama priemone susijusius klausimus ir jos galimą neigiamą poveikį investicijoms. Visų pirma tarpininkas gali rengti ginčo šalių susitikimus, gali konsultuotis su ginčo šalimis kartu ar atskirai, gali prašyti atitinkamų ekspertų ir suinteresuotųjų subjektų pagalbos arba konsultacijų ir gali teikti papildomą ginčo šalių prašomą pagalbą. Tačiau prieš prašydamas atitinkamų ekspertų ir suinteresuotųjų subjektų pagalbos arba konsultacijų tarpininkas konsultuojasi su ginčo šalimis.
3. Tarpininkas gali patarti ir gali pasiūlyti ginčo šalims apsvarstyti sprendimą, kurį jos gali priimti arba atmesti, arba susitarti dėl kito sprendimo. Tačiau tarpininkas nepataria ar neteikia pastabų dėl ginčijamos priemonės atitikties Antram skyriui (Investicijų apsauga).
4. Tarpininkavimo procedūra vyksta ginčo šalies, kuriai pateiktas prašymas, teritorijoje arba, abipusiu sutarimu, bet kokioje kitoje vietoje ar kitomis priemonėmis.
5. Ginčo šalys stengiasi rasti abipusiškai sutartą sprendimą per 60 dienų nuo tarpininko paskyrimo. Kol galutinai nesusitariama, ginčo šalys gali svarstyti galimus tarpinius sprendimus.
6. Abipusiškai sutarti sprendimai skelbiami viešai. Tačiau viešai paskelbtoje versijoje negali būti informacijos, kurią ginčo šalis nurodė esant konfidencialią.

7. Tarpininkavimo procedūra baigiama:

- a) ginčo šalims priėmus abipusiškai sutartą sprendimą, tokiu atveju tarpininkavimo procedūra baigiasi sprendimo priėmimo dieną;
- b) ginčo šalių abipusiu sutarimu bet kuriuo tarpininkavimo procedūros etapu, tokiu atveju tarpininkavimo procedūra baigiasi to susitarimo dieną;
- c) po konsultacijų su ginčo šalimis – rašytiniu tarpininko pareiškimu, kuriame nurodoma, kad tolesni tarpininkavimo veiksmai būtų nenaudingi, tokiu atveju tarpininkavimo procedūra baigiasi tokio pareiškimo dieną arba
- d) rašytiniu ginčo šalies pareiškimu, kuris pateikiamas išnagrinėjus abipusiškai sutartus sprendimus pagal tarpininkavimo procedūrą ir apsvarsčius visus tarpininko patarimus ir sprendimus, tokiu atveju tarpininkavimo procedūra baigiasi to pareiškimo dieną.

B SKIRSNIS

ĮGYVENDINIMAS

5 STRAIPSNIS

Abipusiškai sutarto sprendimo įgyvendinimas

1. Ginčo šalims sutarus dėl sprendimo jos imasi visų reikiamų priemonių abipusiškai sutartam sprendimui įgyvendinti per sutartą terminą.
2. Įgyvendinančioji ginčo šalis raštu praneša kitai ginčo šaliai apie bet kokius veiksmus ar priemones, kurių imtasi abipusiškai sutartam sprendimui įgyvendinti.
3. Ginčo šalių prašymu, tarpininkas ginčo šalims raštu pateikia faktinės ataskaitos projektą, kuriame trumpai aprašoma: i) procedūros metu nagrinėta ginčijama priemonė; ii) taikytos procedūros ir iii) procedūros pabaigoje pasiektas abipusiškai sutartas sprendimas, įskaitant galimus tarpinius sprendimus. Tarpininkas suteikia galimybę ginčo šalims per 15 dienų pateikti pastabas dėl ataskaitos projekto. Apsvarstęs per tą terminą ginčo šalių pateiktas pastabas tarpininkas per 15 dienų joms raštu pateikia galutinę faktinę ataskaitą. Galutinėje rašytinėje faktinėje ataskaitoje šis susitarimas neaiškinamas.

C SKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

6 STRAIPSNIS

Ryšys su ginčų sprendimo procedūra

1. Tarpininkavimo procedūra nėra skirta ginčų sprendimo procedūroms pagal šį ar bet kokią kitą susitarimą pagrįsti. Vykstant tokioms ginčų sprendimo procedūroms ginčo šalis pagrindimui nenaudoja ar neteikia kaip įrodymų svarstyti, o ginčų sprendimo institucija, kolegija ar komisija nesvarsto:
 - a) per tarpininkavimo procedūrą ginčo šalies išsakytų pozicijų;
 - b) to, kad ginčo šalis nurodė norinti sutikti su sprendimu dėl priemonės, dėl kurios buvo pradėta tarpininkavimo procedūra, arba
 - c) tarpininko pateiktų patarimų ar pasiūlymų.
2. Tarpininkavimu nedaromas poveikis Šalių ir ginčo šalių teisinėms pozicijoms pagal Trečio skyriaus (Ginčų sprendimas) A skirsnį (Investuotojų ir Šalių ginčų sprendimas) arba B skirsnį (Šalių ginčų sprendimas).

3. Nedarant poveikio šio priedo 4 straipsnio (Tarpininkavimo procedūros taikymo taisyklės) 6 daliai, jei ginčo šalys nesusitaria kitaip, visi tarpininkavimo procedūros etapai, įskaitant galimus patarimus ar siūlomus sprendimus, yra konfidencialūs. Vis dėlto bet kuri ginčo šalis gali pavišinti faktą, kad vyksta tarpininkavimo procedūra.

7 STRAIPSNIS

Terminai

Kiekvienas šiame priede nurodytas terminas gali būti pakeistas ginčo šalių abipusiu sutarimu.

8 STRAIPSNIS

Sąnaudos

1. Ginčo šalys padengia savo išlaidas, susijusias su dalyvavimu tarpininkavimo procedūroje.

2. Ginčo šalys organizacinių reikalų išlaidas, įskaitant tarpininko atlygį ir išlaidas, padengia po lygiai. Tarpininkų atlygis ir išlaidos turi atitikti tarpininkavimo procedūros inicijavimo dieną galiojančius atlygį ir išlaidas, nustatytus pagal ICSID konvencijos Administracinių ir finansinių taisyklių 14 taisyklės 1 punktą.
-

GINČŲ SPRENDIMO INSTITUCIJOS,
APELIACINĖS GINČŲ SPRENDIMO INSTITUCIJOS NARIŲ IR TARPININKŲ
ELGESIO KODEKSAS

Terminų apibrėžtys

1. Šiame Elgesio kodekse:

narys – Ginčų sprendimo institucijos ar Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos, įsteigtų pagal Trečio skyriaus (Ginčų sprendimas) A skirsnį (Investuotojų ir Šalių ginčų sprendimas), narys;

tarpininkas – asmuo, kuris vykdo tarpininkavimo procedūrą pagal Trečio skyriaus (Ginčų sprendimas) A skirsnį (Investuotojų ir Šalių ginčų sprendimas);

kandidatas – asmuo, kurio išrinkimas nariu yra svarstomas;

padėjėjas – asmuo, kuris nario nustatytomis sąlygomis atlieka tyrimus ar padeda nariui, ir

darbuotojai – nario vadovaujami ir kontroliuojami asmenys, išskyrus padėjėjus.

Pareigos proceso metu

2. Kad visi ginčai būtų sprendžiami sąžiningai ir nešališkai, kiekvienas kandidatas ir narys vengia netinkamai elgtis ir sukelti netinkamo elgesio įspūdį, yra nepriklausomas ir nešališkas, vengia tiesioginių ir netiesioginių interesų konfliktų ir griežtai laikosi aukšto lygio elgesio standartų. Nariai nesilaiko jokių organizacijų ar vyriausybių nurodymų dėl Ginčų sprendimo institucijos ar Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos nagrinėjimų klausimų. Buvę nariai privalo laikytis šio Elgesio kodekso 15–21 punktuose nustatytų prievolių.

Prievolė atskleisti informaciją

3. Prieš tapdamas nariu kandidatas Šalims atskleidžia informaciją apie buvusias ar esamas interesus, ryšius ar dalykus, kurie gali paveikti jo nepriklausomumą ar nešališkumą arba pagrįstai sukelti netinkamo elgesio ar tendencingumo įspūdį. Todėl kandidatas deda visas pagrįstas pastangas, kad išsiaiškintų minėtus interesus, ryšius ir dalykus.
4. Narys apie dalykus, susijusius su faktiniais ar galimais šio Elgesio kodekso pažeidimais, praneša ginčo šalims ir ginče nedalyvaujančiai Šaliai.

5. Nariai ir toliau nuolat deda visas pagrįstas pastangas, kad išsiaiškintų bet kokius šio Elgesio kodekso 3 punkte nurodytus interesus, ryšius ar dalykus, ir juos atskleidžia. Prievolė atskleisti informaciją yra nuolatinė nario pareiga, kurią vykdydamas jis turi nedelsdamas atskleisti visus interesus, ryšius ar dalykus, kurie gali iškilti bet kuriuo proceso etapu, kai tik narys juos išsiaiškina. Minėtus interesus, ryšius ir dalykus narys atskleidžia raštu pranešdamas apie juos ginčo šalims ir ginče nedalyvaujančiai Šaliai, kad jos galėtų juos apsvarstyti.

Narių pareigos

6. Narys viso proceso metu privalo kruopščiai ir operatyviai vykdyti savo pareigas bei būti sąžiningas ir uolus.
7. Narys nagrinėja tik proceso metu iškeltus ir sprendimui priimti reikalingus klausimus, ir šios pareigos neperleidžia jokiame kitame asmeniui.
8. Narys imasi visų tinkamų priemonių užtikrinti, kad jo padėjėjai ir darbuotojai būtų susipažinę su šio Elgesio kodekso 2, 3, 4, 5, 19, 20 ir 21 punktais ir jų laikytųsi.
9. Narys nepalaiko su procesu susijusių *ex parte* ryšių.

Narių nepriklausomumas ir nešališkumas

10. Narys turi būti nepriklausomas ir nešališkas, privalo vengti sukelti tendencingumo ar netinkamo elgesio įspūdį, jis negali būti veikiamas asmeninių interesų, išorinio spaudimo, politinių sumetimų, visuomenės protestų, lojalumo ginčo šaliai ar ginče nedalyvaujančiai Šaliai arba kritikos baimės.
11. Narys nei tiesiogiai, nei netiesiogiai neprisiima jokių prievolių ar nesiekia jokios naudos, jeigu tai nors kiek trukdo arba gali trukdyti tinkamai vykdyti pareigas.
12. Narys negali naudotis priklausymu Ginčų sprendimo institucijai, kad patenkintų asmeninius ar privačius interesus, ir vengia veiksmų, kurie galėtų sukelti įspūdį, kad kiti asmenys gali jį kaip nors paveikti.
13. Narys negali leisti, kad finansiniai, verslo, profesiniai, šeiminiai ar socialiniai santykiai ar įsipareigojimai paveiktų jo elgesį ar nuomonę.
14. Narys vengia užmegzti ryšius ar įgyti finansinius interesus, kurie gali paveikti jo nešališkumą arba pagrįstai sukelti netinkamo elgesio ar tendencingumo įspūdį.

Buvusių narių prievolės

15. Visi buvę nariai turi vengti veiksmų, kurie gali sukelti įspūdį, jog vykdydami pareigas jie buvo tendencingi arba jog jie galėjo įgyti naudos iš Ginčų sprendimo institucijos ar Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos sprendimo.
16. Nedarant poveikio 3.9 straipsnio (Pirmosios instancijos ginčų sprendimo institucija) 5 daliai ir 3.10 straipsnio (Apeliacinė ginčų sprendimo institucija) 4 daliai, nariai įsipareigoja, kad, pasibaigus jų kadencijai, jie jokiais aplinkybėmis nedalyvaus:
 - a) sprendžiant investicinius ginčus, kurių Ginčų sprendimo institucija ar Apeliacinė ginčų sprendimo institucija dar nėra išsprendusi iki jų kadencijos pabaigos;
 - b) sprendžiant investicinius ginčus, tiesiogiai ir aiškiai susijusius su ginčais, įskaitant baigtus spręsti ginčus, kuriuos sprendžiant jie dalyvavo kaip Ginčų sprendimo institucijos ar Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos nariai.
17. Nariai įsipareigoja, kad trejus metus nuo savo kadencijos pabaigos Ginčų sprendimo institucijos ar Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos nagrinėjamuose investiciniuose ginčiuose nedalyvaus kaip kurios nors iš ginčo šalių atstovai.

18. Jeigu Ginčų sprendimo institucijos pirmininkui ar Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininkui pranešama arba jis kitaip sužino, kad buvęs atitinkamai Ginčų sprendimo institucijos ar Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos narys yra įtariamas pažeidęs 15–17 punktuose nustatytas prievoles, pirmininkas šį dalyką išnagrinėja ir suteikia buvusiam nariui galimybę būti išklausytam. Jeigu pirmininkas po patikrinimo nustato, kad įtariamas pažeidimas iš tikrųjų buvo, jis apie tai praneša:
- a) profesinei organizacijai ar kitai panašiai institucijai, su kuria buvęs narys turi ryšių;
 - b) Šalims ir
 - c) bet kurios kitos susijusios investicinių ginčų sprendimo institucijos ar apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininkui.

Ginčų sprendimo institucijos pirmininkas ar Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininkas paviešina pagal šį punktą nustatytus faktus.

Konfidencialumas

19. Esamas ar buvęs narys niekada neatskleidžia neviešos informacijos, kuri yra susijusi su procesu ar buvo gauta proceso metu, arba ja nesinaudoja kitiems tikslams, išskyrus tą procesą, ir, visų pirma, niekada neatskleidžia šios informacijos arba ja nesinaudoja, kad įgytų asmeninės naudos, suteiktų naudos kitiems arba pakenktų kitų asmenų interesams.
20. Narys neatskleidžia sprendimų ar jų dalių anksčiau nei jie paskelbiami pagal 8 priedą.

21. Esamas ar buvęs narys niekada neatskleidžia Ginčų sprendimo institucijos ar Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos svarstymų detalių ar kurio nors iš narių nuomonės dėl tų svarstymų.

Išlaidos

22. Kiekvienas narys registruoja procedūrai skirtą laiką bei patirtas išlaidas ir pateikia galutinę jų ataskaitą.

Tarpininkai

23. Šiame Elgesio kodekse aprašytos taisyklės, taikomos esamiems ar buvusiems nariams, *mutatis mutandis* taikomos ir tarpininkams.

Konsultacinis komitetas

24. Kad būtų užtikrintas tinkamas šio Elgesio kodekso ir 3.11 straipsnio (Etikos normos) taikymas, taip pat kad padėtų atlikti bet kurią kitą užduotį, kai tai numatyta, Ginčų sprendimo institucijos pirmininkui ir Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininkui padeda konsultacinis komitetas, kurį sudaro atitinkamai Ginčų sprendimo institucijos ir Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininko pavaduotojas ir pagal amžių vyriausias narys.

VIEŠOS DOKUMENTŲ PRIEIGOS TAISYKLĖS,
POSĖDŽIAI IR GALIMYBĖ
TRETIESIEMS ASMENIMS TEIKTI PAREIŠKIMUS

1 STRAIPSNIS

1. Laikydamasis šio priedo 2 ir 4 straipsnių atsakovas, gavęs toliau nurodytus dokumentus, juos nedelsdamas perduoda ginče nedalyvaujančiai Šaliai ir šio priedo 5 straipsnyje nurodytam depozitarui, kuris juos paskelbia viešai:
 - a) 3.3 straipsnio (Konsultacijos) 1 dalyje nurodytą prašymą surengti konsultacijas;
 - b) pranešimą apie ketinimą, nurodytą 3.5 straipsnio (Pranešimas apie ketinimą) 1 dalyje;
 - c) sprendimą dėl atsakovo, nurodytą 3.5 straipsnio (Pranešimas apie ketinimą) 2 dalyje;
 - d) pateiktą reikalavimą, nurodytą 3.6 straipsnyje (Reikalavimų pateikimas Ginčų sprendimo institucijai);

- e) ginčo šalies Ginčų sprendimo institucijai pateiktus rašytinius pareiškimus ir dokumentus, smulkius faktų išdėstymus ir informacijos santraukas, ekspertų ataskaitas, taip pat visą rašytinę informaciją, pateiktą pagal 3.17 straipsnį (Ginče nedalyvaujanti Susitarimo Šalis) ir šio priedo 3 straipsnį;
 - f) Ginčų sprendimo institucijos posėdžių protokolus ar stenogramas, jei yra, ir
 - g) Ginčų sprendimo institucijos arba, kai taikoma, Ginčų sprendimo institucijos pirmininko ar pirmininko pavaduotojo potvarkius ir sprendimus.
2. Atsižvelgdama į šio priedo 4 straipsnyje nustatytas išimtis ir pasikonsultavusi su ginčo šalimis, Ginčų sprendimo institucija savo iniciatyva arba bet kurio asmens prašymu gali priimti sprendimą, ar viešinti ir kaip viešinti bet kuriuos kitus Ginčų sprendimo institucijos gaunamus ar skelbiamus dokumentus, kuriems netaikoma 1 dalis. Šie dokumentai, be kita ko, gali būti viešinami įkeliant juos į tam tikrą tinklavietę arba per šio priedo 5 straipsnyje nurodytą depozitarą.

2 STRAIPSNIS

Ginčų sprendimo institucijos posėdžiai yra vieši ir organizuojami laikantis tinkamų logistinių procedūrų, kurias Ginčų sprendimo institucija nustato konsultuodamasi su ginčo šalimis. Tačiau jei kuri nors ginčo šalis per posėdį ketina naudoti kaip saugotiną nurodomą informaciją, ji apie tai praneša Ginčų sprendimo institucijai. Ginčų sprendimo institucija imasi tinkamų priemonių tokios informacijos apsaugai nuo atskleidimo.

3 STRAIPSNIS

1. Pasikonsultavusi su ginčo šalimis, Ginčų sprendimo institucija gali leisti, kad asmuo, kuris nėra ginčo šalis ir kuris nėra ginče nedalyvaujanti Susitarimo Šalis (toliau – trečiasis asmuo), Ginčų sprendimo institucijai pateiktą rašytinį pareiškimą dėl klausimų, patenkančių į ginčo aprėptį.
2. Pareiškimą norintis pateikti trečiasis asmuo kreipiasi į Ginčų sprendimo instituciją glaustai raštu pateikdamas toliau nurodytą informaciją ta kalba, kuria vykdomas procesas, ir, jei taikytina, laikydamasis Ginčų sprendimo institucijos nustatyto puslapių skaičiaus apribojimo:
 - a) savo aprašymą, nurodydamas, kai tinkama, savo narystės ir teisinį statusą (pvz., kad yra prekybos asociacija ar kita nevyriausybinė organizacija), bendruosius tikslus, veiklos pobūdį ir patronuojančiąją organizaciją, įskaitant bet kokią organizaciją, kuri jį tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoja;
 - b) informaciją apie visus tiesioginius ar netiesioginius ryšius, kuriais trečiasis asmuo yra susijęs su ginčo šalimi (-is);
 - c) informaciją apie kiekvieną vyriausybę, asmenį ar organizaciją, kurie, rengiant pareiškimą, jam teikė bet kokios finansinės ar kitokios paramos arba kurie per dvejus metus iki jo kreipimosi pagal šį straipsnį suteikė jam esminės paramos (pvz., kasmet finansavo apie 20 proc. visos jo veiklos);

- d) intereso, kurį trečiasis asmuo turi dėl proceso, pobūdžio aprašymą ir
- e) konkrečias faktines ar teises proceso aplinkybes, kurias trečiasis asmuo nori aptarti savo rašytiniame pareiškimе.

3. Priimdama sprendimą, ar leisti teikti tokį pareiškimą, Ginčų sprendimo institucija, be kita ko, atsižvelgia į tai:

- a) ar trečiojo asmens interesas, susijęs su procesu, yra reikšmingas ir
- b) koku mastu tas pareiškimas padėtų Ginčų sprendimo institucijai nustatyti su procesu susijusias faktines ar teises aplinkybes, nes leistų jas įvertinti iš kitos nei ginčo šalių perspektyvos, suteiktų specialių žinių ar naujų įžvalgų.

4. Trečiojo asmens pateikiamas pareiškimas turi atitikti šiuos reikalavimus:

- a) pareiškimą trečiojo asmens vardu teikiantis asmuo jame nurodo datą ir pasirašo;
- b) pareiškimas turi būti glaustas ir joku būdu ne ilgesnis nei leidžia Ginčų sprendimo institucija;
- c) jame tiksliai suformuluojama trečiojo asmens pozicija dėl ginčijamų klausimų ir
- d) jame aptariami tik į ginčo aprėptį patenkantys klausimai.

5. Ginčų sprendimo institucija užtikrina, kad tokie pareiškimai netrukdytų procesui, netinkamai jo neapsunkintų ar nedarytų netinkamo poveikio kurios nors iš ginčo šalių atžvilgiu. Prireikus Ginčų sprendimo institucija gali nustatyti atitinkamas daugybinių pareiškimų tvarkymo procedūras.
6. Ginčų sprendimo institucija užtikrina, kad dėl kiekvieno trečiojo asmens pateikto pareiškimo ginčo šalys turėtų pagrįstą galimybę teikti savo pastabas.

4 STRAIPSNIS

1. Konfidenciali arba saugoma informacija, kaip apibrėžta 2 dalyje, nustatyta pagal šį straipsnį, viešai neatskleidžiama.
2. Konfidenciali arba saugoma informacija yra ši:
 - a) konfidenciali verslo informacija;
 - b) informacija, kuri pagal šį susitarimą yra saugoma, kad nebūtų viešai skelbiama;
 - c) informacija, kuri yra saugoma, kad nebūtų viešai skelbiama, kai tai atsakovo informacija, – pagal atsakovo teisę, o kitos informacijos atveju – pagal bet kokią teisę ar taisyklę, kurias Ginčų sprendimo institucija nustato esant taikytinomis tokios informacijos atskleidimui.

3. Kai dokumentas, išskyrus Ginčų sprendimo institucijos potvarkį ar sprendimą, turi būti skelbiamas viešai pagal šio priedo 1 straipsnio 1 dalį, ginčo šalis, ginče nedalyvaujanti Šalis arba dokumentą pateikęs trečiasis asmuo dokumento pateikimo metu:
 - a) nurodo, ar, jo vertinimu, dokumente yra informacijos, kuri turi būti saugoma, kad nebūtų paskelbta;
 - b) aiškiai nurodo minėtą informaciją tuo metu, kai ji pateikiama Ginčų sprendimo institucijai, ir
 - c) kuo skubiau arba per Ginčų sprendimo institucijos nustatytą laiką pateikia sutrumpintą dokumentą be tokios informacijos.
4. Kai pagal šio priedo 1 straipsnio 2 dalį priimtu Ginčų sprendimo institucijos sprendimu viešai turi būti skelbiamas dokumentas, kuris nėra Ginčų sprendimo institucijos potvarkis ar sprendimas, ginčo šalis, ginče nedalyvaujanti Šalis arba dokumentą pateikęs trečiasis asmuo per 30 dienų nuo Ginčų sprendimo institucijos sprendimo viešai skelbti dokumentą nurodo, ar, jų vertinimu, dokumente yra informacijos, kuri turi būti saugoma, kad nebūtų atskleista, ir pateikia sutrumpintą dokumentą be minėtos informacijos.
5. Jeigu siūloma, kad pagal 4 dalį dokumentas būtų sutrumpintas, bet kuri ginčo šalis, išskyrus atitinkamą dokumentą pateikusį asmenį, gali prieštarauti siūlomam sutrumpinimui arba siūlyti, kad dokumentas būtų sutrumpintas kitaip. Visi minėti prieštaravimai ar pasiūlymai pateikiami per 30 dienų nuo siūlomo sutrumpinto dokumento gavimo.

6. Jei pagal šio priedo 1 straipsnio 1 dalį Ginčų sprendimo institucijos potvarkis ar sprendimas turi būti skelbiamas viešai, Ginčų sprendimo institucija visoms ginčo šalims suteikia galimybę teikti pareiškimus dėl to, ar dokumente yra nuo paskelbimo saugotinos informacijos, ir siūlyti sutrumpinti dokumentą, kad minėta informacija nebūtų paskelbta.
7. Ginčų sprendimo institucija sprendžia dėl visų klausimų, susijusių su siūlomu dokumentų sutrumpinimu pagal 3–6 dalis, ir savo nuožiūra nustato, koku mastu turi būti pašalinta viešai skelbtinuose dokumentuose esanti informacija.
8. Jeigu Ginčų sprendimo institucija nusprendžia, kad informacija neturėtų būti pašalinta iš dokumento pagal 3–6 dalis arba kad dokumentas neturėtų būti neviešinamas, ginčo šalis, ginče nedalyvaujanti Šalis ar trečiasis asmuo, savanoriškai bylai pateikęs dokumentą, per 30 dienų nuo Ginčų sprendimo institucijos sprendimo gali:
 - a) iš proceso bylos pašalinti visą dokumentą, kuriame yra tokios informacijos, ar jo dalį arba
 - b) iš naujo pateikti dokumentą tokia forma, kuria užtikrinama atitiktis Ginčų sprendimo institucijos sprendimui.

9. Kiekviena ginčo šalis, ketinanti per posėdį naudoti informaciją, kurią laiko konfidencialia arba saugoma, ji apie tai praneša Ginčų sprendimo institucijai. Pasikonsultavusi su ginčo šalimis, Ginčų sprendimo institucija nusprendžia, ar minėta informacija turėtų būti saugoma, ir pagal šio priedo 2 straipsnį imasi priemonių, kad saugoma informacija netaptų vieša.
10. Informacija viešai neskelbiama, jei ją paviešinus būtų pažeistas ginčo sprendimo proceso sąžiningumas, kaip nustatyta pagal 11 dalį.
11. Ginčų sprendimo institucija savo iniciatyva arba ginčo šalies prašymu gali, kai įmanoma, pasikonsultavusi su ginčo šalimis imtis tinkamų priemonių, kad apribotų ar pavėlintų informacijos skelbimą, jei toks paskelbimas pažeistų ginčo sprendimo proceso sąžiningumą dėl šių priežasčių:
 - a) nes tai gali trukdyti rinkti ar pateikti įrodymus arba
 - b) nes dėl jo gali būti bauginami liudininkai, ginčo šalims atstovaujantys teisininkai ar Ginčų sprendimo institucijos nariai, arba
 - c) dėl panašių išskirtinių aplinkybių.

5 STRAIPSNIS

Jungtinių Tautų generalinis sekretorius per UNCITRAL sekretoriatą vykdo depozitaro funkciją ir pagal šį priedą viešina informaciją.

6 STRAIPSNIS

Kai šiame priede numatyta, kad Ginčų sprendimo institucija sprendimus priima savo nuožiūra, ji šia teise naudojasi atsižvelgdama į:

- a) visuomenės domėjimąsi sutartimi grindžiamų investicinių ginčų sprendimo skaidrumu ir konkrečiais procesais ir
- b) ginčo šalių interesą, kad jų ginčas būtų sprendžiamas sąžiningai ir veiksmingai.

ARBITRAŽO PROCEDŪROS TAISYKLĖS

Bendrosios nuostatos

1. Trečio skyriaus (Ginčų sprendimas) B skirsnyje (Šalių ginčų sprendimas) ir šiame priede:

patarėjas – asmuo, Šalies pasamdytas patarti ar padėti tai Šaliai klausimais, susijusiais su arbitražo kolegijos procesu;

arbitras – pagal 3.29 straipsnį (Arbitražo kolegijos sudarymas) sudarytos arbitražo kolegijos narys;

padėjėjas – asmuo, kuris arbitro nustatytais sąlygomis atlieka tyrimus ar padeda arbitrai;

Šalis ieškovė – Šalis, kuri prašo sudaryti arbitražo kolegiją pagal 3.28 straipsnio (Arbitražo procedūros inicijavimas) nuostatas;

Šalis atsakovė – Šalis, įtariama pažeidusi 3.25 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytas nuostatas;

arbitražo kolegija – pagal 3.29 straipsnį (Arbitražo kolegijos sudarymas) sudaryta kolegija;

Šalies atstovas – darbuotojas ar kitas Šalies vyriausybės departamento, vyriausybės įstaigos ar kitos valstybinės institucijos paskirtas asmuo, atstovaujantis tai Šaliai sprendžiant ginčą pagal šį susitarimą.

2. Jei Šalys nesusitaria kitaip, šis priedas taikomas ginčų sprendimo procesams pagal Trečio skyriaus (Ginčų sprendimas) B skirsnį (Šalių ginčų sprendimas).
3. Jei nesusitariama kitaip, už ginčų sprendimo proceso logistinį administravimą, ypač už posėdžių rengimą, yra atsakinga Šalis atsakovė. Šalys po lygiai padengia organizacinių reikalų išlaidas, įskaitant arbitrų išlaidas.

Pranešimai

4. Visus prašymus, pranešimus, rašytinius pareiškimus ar kitus dokumentus Šalys ir arbitražo kolegija siunčia e. paštu ir tą pačią dieną išsiunčia jų kopiją naudodamosi faksimiliniu ryšiu, registruotu paštu, pasiuntinių paslaugomis, pristatymo su gavimo patvirtinimu paslauga ar kitomis ryšio priemonėmis, kurias naudojant registruojami išsiunčiami dokumentai. Jei neįrodyta kitaip, e. paštu siųstas pranešimas laikomas gautu jo išsiuntimo dieną.

5. Kiekviena Šalis visiems arbitrams ir kitai Šaliai tuo pačiu metu pateikia visų savo rašytinių pareiškimų ir priešinių argumentų elektronines kopijas. Taip pat pateikiama popierinė dokumento kopija.
6. Visi pranešimai siunčiami atitinkamai Europos Komisijos prekybos generalinio direktorato generaliniam direktoriui ir Singapūro prekybos ir pramonės ministerijos Šiaurės Amerikos ir Europos departamento direktoriui.
7. Bet kuriame prašyme, pranešime, rašytiniame pareiškime ar kitame su arbitražo kolegijos procesu susijusiame dokumente rastos smulkios korektūros klaidos gali būti ištaisytos atsiunčiant naują dokumentą, kuriame aiškiai nurodyti pakeitimai, nebent kita Šalis tam prieštarautų.
8. Jeigu paskutinė diena, kurią galima įteikti dokumentą, sutampa su Singapūro arba Sąjungos oficialia švenčių diena, dokumentas įteikiamas kitą darbo dieną.

Arbitražo pradžia

9. a) Jei pagal 3.29 straipsnį (Arbitražo kolegijos sudarymas) arba šio priedo 21, 23 ar 50 taisyklę arbitrai pasirenkami burtų keliu, traukiant burtus turi teisę dalyvauti abiejų Šalių atstovai.

- b) Jei Šalys nesusitaria kitaip, per septynias dienas nuo arbitražo kolegijos sudarymo jos susitinka su arbitražo kolegija, kad išspręstų klausimus, kuriuos, Šalių ar arbitražo kolegijos nuomone, reikia išspręsti, įskaitant klausimus dėl arbitrams mokėtino atlygio ir jų išlaidų. Arbitrai ir Šalių atstovai gali dalyvauti tokiuose susitikimuose telefonu ar per vaizdo konferenciją.
10. a) Jei per septynias dienas nuo arbitražo kolegijos sudarymo dienos Šalys nesusitaria kitaip, arbitražo kolegijos įgaliojimai yra šie:
- „atsižvelgiant į atitinkamas Susitarimo nuostatas nagrinėti prašyme dėl arbitražo kolegijos sudarymo pagal 3.28 straipsnį pateiktą klausimą; priimti sprendimus dėl atitinkamos priemonės atitikties 3.25 straipsnyje nurodytoms nuostatoms, remiantis teisiniais ir (arba) fakciniais įrodymais, ir pateikti sprendimų priežastis, ir paskelbti sprendimą pagal 3.31 ir 3.32 straipsnius.“
- b) Šalims susitarus dėl arbitražo kolegijos įgaliojimų jos jai nedelsdamos apie tai praneša.

Pirminiai pareiškimai

11. Šalis ieškovė ne vėliau kaip per 20 dienų nuo arbitražo kolegijos sudarymo dienos pateikia pirminį rašytinį pareiškimą. Šalis atsakovė savo atsakomąjį rašytinį pareiškimą pateikia ne vėliau kaip per 20 dienų nuo pirminio rašytinio pareiškimo pateikimo dienos.

Arbitražo kolegijų darbas

12. Visiems arbitražo kolegijos posėdžiams pirmininkauja arbitražo kolegijos pirmininkas. Arbitražo kolegija gali įgalioti pirmininką priimti administracinius ir procedūrinius sprendimus.
13. Jei Trečio skyriaus (Ginčų sprendimas) B skirsnyje (Šalių ginčų sprendimas) nenurodyta kitaip, arbitražo kolegija veiklą gali vykdyti naudodama bet kokias ryšio priemones, įskaitant telefoninį, faksimilinį ar kompiuterinį ryšį.
14. Arbitražo kolegijos svarstymuose gali dalyvauti tik arbitrai, tačiau arbitražo kolegija gali leisti, kad tokiuose svarstymuose dalyvautų ir padėjėjai.
15. Visų sprendimų projektų rengimas yra išskirtinė arbitražo kolegijos pareiga ir ji negali būti perleidžiama.
16. Kilus procedūriniam klausimui, kuris nepatenka į Trečio skyriaus (Ginčų sprendimas) B skirsnio (Šalių ginčų sprendimas) ir jo priedų taikymo sritį, arbitražo kolegija, pasitarusi su Šalimis, gali taikyti tinkamą procedūrą, kuri atitinka minėtas nuostatas.
17. Kai arbitražo kolegija mano, kad reikia pakeisti kurį nors procesui taikomą terminą arba atlikti bet kokią kitą procedūrinį arba administracinį patikslinimą, ji raštu informuoja Šalis apie pakeitimo ar patikslinimo priežastis ir nurodo reikalingą terminą arba patikslinimą.

Pakeitimas

18. Jei arbitras negali dalyvauti procese, nusišalina arba turi būti pakeistas, jį pakeisiantis asmuo išrenkamas pagal 3.29 straipsnį (Arbitražo kolegijos sudarymas).
19. Jei Šalis mano, kad arbitras turėtų būti pakeistas, kadangi jis nesilaiko 11 priede išdėstyto Elgesio kodekso (toliau – Elgesio kodeksas), ta Šalis turėtų pranešti apie tai kitai Šaliai per 15 dienų nuo momento, kai ji sužinojo apie aplinkybes, kuriomis remiantis daroma išvada, kad arbitras iš esmės pažeidė Elgesio kodeksą.
20. Jei Šalis mano, kad arbitras, išskyrus pirmininką, nesilaiko Elgesio kodekso reikalavimų, Šalys pasitaria ir, jei susitaria, pakeičia arbitrą ir pasirenka jį pakeisiantį asmenį 3.29 straipsnyje (Arbitražo kolegijos sudarymas) nustatyta tvarka.
21. Jei Šalys nesutaria, ar reikia pakeisti arbitrą, bet kuri Šalis gali prašyti šį klausimą perduoti spręsti arbitražo kolegijos pirmininkui, kurio sprendimas yra galutinis.

Jei remdamasis šiuo prašymu pirmininkas nusprendžia, kad arbitras nesilaikė Elgesio kodekso reikalavimų, pasirenkamas naujas arbitras.

Arbitrą, kurį reikia pakeisti, pasirinkusi Šalis pasirenka kitą arbitrą iš likusių tinkamų asmenų, įtrauktų į pagal 3.44 straipsnio (Arbitrų sąrašai) 2 dalį sudarytą sąrašą. Jei Šalis nepasirenka arbitro per penkias dienas nuo arbitražo kolegijos pirmininko sprendimo, per dešimt dienų nuo to sprendimo arbitrą burtų keliu iš likusių tinkamų asmenų, įtrauktų į pagal 3.44 straipsnio (Arbitrų sąrašai) 2 dalį sudarytą sąrašą, išrenka Komiteto pirmininkas ar jo atstovas.

Jei 3.44 straipsnio (Arbitrų sąrašai) 2 dalyje nurodytas sąrašas reikiamu metu nėra sudarytas, kaip nurodyta 3.29 straipsnio (Arbitražo kolegijos sudarymas) 4 dalyje, arbitrą, kurį reikia pakeisti, pasirinkusi Šalis arba, jei ji to nepadaro, Komiteto pirmininkas ar jo atstovas, pasirenka arbitrą per penkias dienas nuo arbitražo kolegijos pirmininko sprendimo, jei:

- a) Šalis nepasiūlė asmenų – iš likusių kitos Šalies pagal 3.44 straipsnio (Arbitrų sąrašai) 2 dalį pasiūlytų asmenų – arba
- b) Šalys nesusitarė dėl asmenų sąrašo pagal 3.44 straipsnio (Arbitrų sąrašai) 2 dalį – iš asmenų, kuriuos Šalis pasiūlė pagal 3.44 straipsnio (Arbitrų sąrašai) 2 dalį.

22. Jei Šalis mano, kad arbitražo kolegijos pirmininkas nesilaiko Elgesio kodekso reikalavimų, Šalys pasitaria ir, jei susitaria, pakeičia pirmininką ir pasirenka jį pakeisiantį asmenį 3.29 straipsnyje (Arbitražo kolegijos sudarymas) nustatyta tvarka.
23. Jei Šalys nesutaria, ar reikia pakeisti arbitražo kolegijos pirmininką, bet kuri Šalis gali prašyti šį klausimą perduoti spręsti nešališkai trečiajai šaliai. Jei Šalys nesutaria dėl nešališkos trečiosios šalies, klausimas perduodamas vienam iš likusių narių, įtrauktų į 3.44 straipsnio (Arbitrų sąrašai) 1 dalyje nurodytą sąrašą. Pakeičiantį asmenį burtų keliu išrenka Komiteto pirmininkas arba jo atstovas. Šio asmens sprendimas dėl būtinybės pakeisti arbitražo kolegijos pirmininką yra galutinis.

Jei šis asmuo nusprendžia, kad pirmasis arbitražo kolegijos pirmininkas nesilaikė Elgesio kodekso reikalavimų, Šalys susitaria dėl jį pakeisiančio asmens. Jei Šalys nesutaria dėl naujo arbitražo kolegijos pirmininko, Komiteto pirmininkas arba jo atstovas atrenka naująjį pirmininką burtų keliu iš likusių 3.44 straipsnio (Arbitrų sąrašas) 1 dalyje nurodyto sąrašo narių. Kai tinkama, iš likusių sąrašo narių išbraukiamas asmuo, nusprendęs, kad pirmasis pirmininkas nesilaikė Elgesio kodekso reikalavimų. Naujas pirmininkas pasirenkamas per penkias dienas nuo sprendimo, kad būtina pakeisti pirmininką.

24. Arbitražo kolegijos procesas sustabdomas tam laikotarpiui, būtinam šio priedo 18, 19, 20, 21, 22 ir 23 taisyklėse nurodytoms procedūroms atlikti.

Posėdžiai

25. Pirmininkas, pasitaręs su Šalimis ir kitais arbitrais, paskiria posėdžio dieną bei laiką ir patvirtina tai Šalims raštu. Be to, jei posėdis nėra uždaras, už proceso logistinę administravimą atsakinga Šalis šią informaciją paskelbia viešai. Nebent viena iš Šalių prieštarauja, arbitražo kolegija gali nuspręsti posėdžio nešaukti.
26. Jei Šalys nesusitaria kitaip, kai Šalis ieškovė yra Singapūras, posėdžiai rengiami Briuselyje, o kai Šalis ieškovė yra Sąjunga, posėdžiai rengiami Singapūre.
27. Šalims susitarus arbitražo kolegija gali sušaukti papildomus posėdžius.
28. Visi arbitrai dalyvauja visuose posėdžiuose.
29. Nepaisant to, ar procesas yra viešas, ar ne, posėdyje gali dalyvauti šie asmenys:
- a) Šalių atstovai;
 - b) Šalių patarėjai;

- c) administracijos darbuotojai, vertėjai žodžiu, vertėjai raštu ir teismo referentai bei
- d) arbitrų padėjėjai.

Į arbitražo kolegiją gali kreiptis tik Šalies atstovai ir patarėjai.

- 30. Ne vėliau kaip prieš penkias dienas iki posėdžio dienos kiekviena Šalis vienu metu įteikia arbitražo kolegijai ir kitai Šaliai asmenų, kurie posėdyje tos Šalies vardu pateiks žodinius argumentus ar paaiškinimus, ir kitų atstovų ar patarėjų, kurie dalyvaus posėdyje, pavardžių sąrašą.
- 31. Arbitražo kolegijos posėdžiai yra vieši, nebent Šalys nusprendžia, kad posėdžiai iš dalies ar visiškai uždari. Jei posėdžiai yra vieši ir Šalys nesusitaria kitaip, taikomos šios nuostatos:
 - a) posėdis tiesiogiai transliuojamas atskirame patalpų, kur vyksta arbitražo procedūra, kambaryje per uždarą televizijos transliavimo sistemą;
 - b) norint stebėti viešą transliaciją būtina užsiregistruoti iš anksto;
 - c) kambaryje, kuriame transliuojamas posėdis, draudžiama įrašyti garsą ar vaizdą arba fotografuoti;
 - d) kolegija turi teisę bet kurio posėdžio dalį skelbti uždarą, kad aptartų su konfidencialia informacija susijusius klausimus.

Jei Šalies pareiškimuose ir argumentuose yra konfidencialios informacijos, arbitražo kolegija susirenka į uždarus posėdžius. Išimtiniais atvejais kolegija turi teisę rinktis į uždarus posėdžius savo iniciatyva arba kurios nors iš Šalių prašymu.

32. Užtikrindama, kad Šaliai ieškovei ir Šaliai atsakovei būtų skirta tiek pat laiko, arbitražo kolegija posėdžius rengia taip:

Pareiškimai

- a) Šalies ieškovės pareiškimai;
- b) Šalies atsakovės priešiniai pareiškimai;

Priešiniai argumentai

- a) Šalies ieškovės priešiniai argumentai;
- b) Šalies atsakovės priešiniai argumentai.

33. Arbitražo kolegija gali pateikti klausimus bet kuriai Šaliai bet kuriuo posėdžio metu.
34. Arbitražo kolegija pasirūpina, kad kiekvieno posėdžio protokolas būtų kuo greičiau parengtas ir pateiktas Šalims.

35. Per dešimt dienų nuo posėdžio dienos kiekviena Šalis gali arbitražo kolegijai ir kitai Šaliai tuo pat metu pateikti papildomą rašytinį pareiškimą dėl bet kokio posėdžio metu kilusio klausimo.

Klausimai raštu

36. Arbitražo kolegija bet kuriuo proceso metu gali vienai ar abiem Šalims pateikti klausimus raštu. Kiekviena Šalis gauna dokumento su arbitražo kolegijos raštu pateiktais klausimais kopiją.
37. Be to, rašytinio atsakymo į arbitražo kolegijos klausimus kopiją Šalis tuo pat metu pateikia kitai Šaliai. Per penkias dienas nuo gavimo kiekvienai Šaliai suteikiama galimybė raštu pateikti pastabas dėl kitos Šalies atsakymo.

Konfidencialumas

38. Šalys ir jų patarėjai užtikrina arbitražo kolegijos posėdžių, jei posėdžiaujama uždara, pagal šio priedo 31 taisyklę, svarstymo, tarpinės kolegijos ataskaitos, visų kolegijai pateiktų rašytinių pareiškimų ir visos kitos, kolegijai pateiktos informacijos konfidencialumą. Kiekviena Šalis ir jos patarėjai konfidencialia laiko informaciją, kurią kita Šalis pateikė arbitražo kolegijai ir nurodė tokią informaciją esant konfidencialią. Jei Šalies arbitražo kolegijai pateiktame pareiškime yra konfidencialios informacijos, ta Šalis kitos Šalies prašymu per 15 dienų pateikia nekonfidencialią pareiškime esančios informacijos santrauką, kurią būtų galima skelbti viešai. Jokia šio priedo nuostata Šaliai netrukdoma viešai atskleisti savo pozicijos tiek, kiek kalbant apie kitos Šalies pateiktą informaciją neatskleidžiama ta informacija, kurią kita Šalis nurodė esant konfidencialią.

Ex parte ryšiai

39. Arbitražo kolegija negali susitikti, išklausti ar kitaip susisiekti su Šalimi nedalyvaujant kitai Šaliai.
40. Nė vienas arbitras negali su Šalimi arba su abiem Šalimis aptarinėti jokio su proceso dalyku susijusio aspekto, jeigu nedalyvauja kiti arbitrai.

Amicus curiae pareiškimai

41. Jei Šalys per tris dienas nuo arbitražo kolegijos sudarymo dienos nesusitaria kitaip, arbitražo kolegija gali svarstyti neprašytus rašytinius Šalių suinteresuotųjų fizinių ar juridinių asmenų pareiškimus, jeigu tie pareiškimai pateikiami per dešimt dienų nuo arbitražo kolegijos sudarymo dienos, yra glausti ir jokių būdu ne didesnės apimties kaip 15 spausdintų puslapių, įskaitant priedus, ir tiesiogiai susiję su kolegijos svarstomais faktiniais klausimais.
42. Pareiškime pateikiamas pareiškimą padavusio fizinio ar juridinio asmens aprašymas, asmens pilietybė ar įsisteigimo vieta, asmens veiklos pobūdis ir asmens finansavimo šaltiniai ir šio asmens interesų arbitražo procese pobūdis. Pareiškinas pateikiamas Šalių pasirinkta kalba pagal šio priedo 45 taisyklę.
43. Arbitražo kolegija savo sprendime išvardija visus gautus pareiškimus, kurie atitinka šio priedo 41 ir 42 taisykles. Arbitražo kolegija neprivalo savo sprendime atsižvelgti į šiuose pareiškimuose pateiktus argumentus. Kiekvienas pareiškinas, kurį arbitražo kolegija gauna pagal šį priedą, pateikiamas Šalims, kad šios pateiktų savo pastabas.

Skubūs atvejai

44. Trečio skyriaus (Ginčų sprendimas) B skirsnyje (Šalių ginčų sprendimas) nurodytais skubos atvejais arbitražo kolegija, pasitarusi su Šalimis, prireikus koreguoja šiame priede nurodytus terminus ir apie tokius pakeitimus praneša Šalims.

Vertimas ir aiškinimas

45. Vykstant 3.26 straipsnyje (Konsultacijos) nurodytoms konsultacijoms ir ne vėliau nei įvyksta šio priedo 9 taisyklės b punkte nurodytas susitikimas, Šalys stengiasi susitarti dėl bendros arbitražo kolegijos darbo kalbos.
46. Šalys gali pareikšti pastabas dėl pagal šį priedą parengto dokumento vertimo.
47. Jei šis susitarimas aiškinamas skirtingai, arbitražo kolegija atsižvelgia į tai, kad derybos dėl jo vyko anglų kalba.

Terminų nustatymas

48. Jei, taikant šio priedo 8 taisyklę, Šalis gauna dokumentą ne tą pačią dieną, kurią tą patį dokumentą gavo kita Šalis, kiekvienas laikotarpis, kuris nustatomas pagal to dokumento gavimo dieną, skaičiuojamas nuo vėlesnės to dokumento gavimo dienos.

Kitos procedūros

49. Šis priedas taip pat taikomas procedūroms pagal 3.34 straipsnio (Pagrįstos trukmės laikotarpis sprendimui įgyvendinti) 2 dalį, 3.35 straipsnio (Priemonių, kurių imtasi arbitražo kolegijos sprendimui įgyvendinti, peržiūra) 2 dalį, 3.36 straipsnio (Laikinos taisomosios priemonės sprendimo neįgyvendinimo atveju) 3 dalį ir 3.37 straipsnio (Priemonių, kurių imtasi sprendimui įgyvendinti priėmus laikinas taisomąsias priemones dėl nesilaikymo, peržiūra) 2 dalį. Šiame priede nustatyti terminai koreguojami pagal specialius terminus, numatytus arbitražo kolegijos sprendimams priimti vykdant minėtas kitas procedūras.

50. Jei pirminė kolegija ar kai kurie iš jos narių negali susirinkti vykdyti procedūrų pagal 3.34 straipsnio (Pagrįstos trukmės laikotarpis sprendimui įgyvendinti) 2 dalį, 3.35 straipsnio (Priemonių, kurių imtasi arbitražo kolegijos sprendimui įgyvendinti, peržiūra) 2 dalį, 3.36 straipsnio (Laikinos taisomosios priemonės sprendimo neįgyvendinimo atveju) 3 dalį ar 3.37 straipsnio (Priemonių, kurių imtasi sprendimui įgyvendinti priėmus laikinas taisomąsias priemones dėl nesilaikymo, peržiūra) 2 dalį, taikomos 3.29 straipsnyje (Arbitražo kolegijos sudarymas) nustatytos procedūros. Sprendimo paskelbimo terminas pratęsimas 15 dienų.
-

ŠALIŲ GINČAMS TAIKOMA TARPININKAVIMO PROCEDŪRA

1 STRAIPSNIS

Tikslas ir taikymo sritis

1. Šiuo priedu siekiama padėti lengviau rasti abipusiškai sutartą sprendimą laikantis išsamios ir operatyvios procedūros ir padedant tarpininkui.
2. Jei nenurodyta kitaip, šis priedas taikomas bet kokiai priemonei, kuri patenka į šio susitarimo taikymo sritį ir kuri daro neigiamą poveikį Šalių tarpusavio investicijoms.

2 STRAIPSNIS

Prašymas pateikti informaciją

1. Prieš inicijuodama tarpininkavimo procedūrą Šalis gali bet kuriuo metu raštu paprašyti kitą Šalį pateikti informaciją apie priemonę, darančią neigiamą poveikį Šalių tarpusavio investicijoms. Tokį prašymą gavusi Šalis atsako raštu per 20 dienų.

2. Jeigu atsakymą teikianti Šalis mano, kad praktiškai neįmanoma pateikti atsakymo per 20 dienų, ji informuoja prašančią Šalį apie priežastis, kodėl yra praktiškai neįmanoma pateikti atsakymo per 20 dienų, ir nurodo trumpiausią laikotarpį, per kurį ji galės pateikti savo atsakymą.

3 STRAIPSNIS

Procedūros inicijavimas

1. Šalis gali bet kuriuo metu prašyti pradėti tarpininkavimo procedūrą. Prašymas kitai šaliai pateikiamas raštu. Prašyme pateikiama pakankamai informacijos, kad būtų aiškūs prašymą teikiančios Šalies motyvai, ir:
 - a) nurodoma konkreti ginčijama priemonė;
 - b) nurodomas įtariamas neigiamas poveikis, kurį, kaip mano prašymą teikianti Šalis, priemonė daro ar darys Šalių tarpusavio investicijoms, ir
 - c) paaiškinama, kaip, prašymą teikiančios Šalies nuomone, šis poveikis yra susijęs su priemone.
2. Šalis, kuriai skirtas toks prašymas, palankiai jį apsvarsto ir į jį atsako priimdama ar atmesdama jį raštu per dešimt dienų nuo jo gavimo.

4 STRAIPSNIS

Tarpininko atranka

1. Šalys stengiasi susitarti dėl tarpininko ne vėliau kaip per 15 dienų nuo atsakymo į prašymą, nurodyto šio priedo 3 straipsnio (Procedūros inicijavimas) 2 dalyje, gavimo.
2. Jeigu Šalys per nustatytą laikotarpį negali susitarti dėl tarpininko, bet kuri Šalis gali prašyti Komiteto pirmininko ar jo atstovo burtų keliu išrinkti tarpininką iš sąrašo, sudaryto pagal 3.44 straipsnio (Arbitrų sąrašai) 2 dalį. Abiejų Šalių atstovai turi teisę stebėti, kaip traukiami burtai.
3. Komiteto pirmininkas ar jo atstovas parenka tarpininką per penkias darbo dienas nuo 2 dalyje nurodyto prašymo pateikimo.
4. Tarpininkas negali būti nė vienos iš Šalių pilietis, nebent Šalys susitartų kitaip.
5. Tarpininkas nešališkai ir skaidriai padeda Šalims išsiaiškinti su priemone susijusius klausimus ir jos galimą neigiamą poveikį investicijoms ir rasti abipusiškai sutartą sprendimą. Tarpininkams *mutatis mutandis* taikomas 11 priedas. Taip pat *mutatis mutandis* taikomos 9 priedo 4–8 ir 45–48 taisyklės.

5 STRAIPSNIS

Tarpininkavimo procedūros taikymo taisyklės

1. Per dešimt dienų nuo tarpininko paskyrimo tarpininkavimo procedūrą pradėjusi Šalis raštu pateikia tarpininkui ir kitai Šaliai išsamų problemos aprašymą ir, visų pirma, apibūdina ginčijamos priemonės veikimą ir neigiamą poveikį investicijoms. Per 20 dienų nuo tos informacijos pateikimo kita Šalis gali raštu pateikti savo pastabas dėl problemos aprašymo. Problemos aprašyme arba pastabose Šalys gali teikti bet kokią, jų nuomone, svarbią informaciją.
2. Tarpininkas gali nuspręsti dėl tinkamiausio būdo išaiškinti su atitinkama priemone susijusius klausimus ir jos galimą neigiamą poveikį investicijoms. Visų pirma tarpininkas gali rengti Šalių susitikimus, gali konsultuotis su Šalimis kartu ar atskirai, gali prašyti atitinkamų ekspertų ir suinteresuotųjų subjektų pagalbos ar konsultacijų ir gali teikti papildomą Šalių prašomą pagalbą. Tačiau prieš prašydamas atitinkamų ekspertų ir suinteresuotųjų subjektų pagalbos ar konsultacijų tarpininkas konsultuojasi su Šalimis.
3. Tarpininkas gali patarti ir gali pasiūlyti Šalims apsvarstyti sprendimą, kurį jos gali priimti ar atmesti, arba susitarti dėl kito sprendimo. Tačiau tarpininkas nepataria ar neteikia pastabų dėl ginčijamos priemonės atitikties šiam susitarimui.

4. Tarpininkavimo procedūra vyksta Šalies, kuriai pateiktas prašymas, teritorijoje arba, abipusiu sutarimu, bet kokioje kitoje vietoje ar kitomis priemonėmis.
5. Šalys stengiasi rasti abipusiškai sutartą sprendimą per 60 dienų nuo tarpininko paskyrimo. Kol galutinai nesusitariama, Šalys gali svarstyti galimus tarpinius sprendimus.
6. Sprendimas gali būti priimtas Komiteto sprendimu. Bet kuri Šalis gali nurodyti, kad toks sprendimas priimamas su sąlyga, kad yra baigtos būtinos vidaus procedūros. Abipusiškai sutarti sprendimai skelbiami viešai. Tačiau viešai paskelbtoje versijoje negali būti informacijos, kurią Šalis nurodė esant konfidencialią.
7. Tarpininkavimo procedūra baigiama:
 - a) Šalims priėmus abipusiškai sutartą sprendimą, tokiu atveju tarpininkavimo procedūra baigiasi sprendimo priėmimo dieną;
 - b) Šalių abipusiu sutarimu bet kuriuo tarpininkavimo procedūros etapu, tokiu atveju tarpininkavimo procedūra baigiasi to susitarimo dieną;
 - c) po konsultacijų su Šalimis – rašytiniu tarpininko pareiškimu, kuriame nurodoma, kad tolesni tarpininkavimo veiksmai būtų nenaudingi, tokiu atveju tarpininkavimo procedūra baigiasi tokio pareiškimo dieną arba

- d) rašytiniu Šalies pareiškimu, kuris pateikiamas išnagrinėjus abipusiškai sutartus sprendimus pagal tarpininkavimo procedūrą ir apsvarsčius visus tarpininko patarimus ir sprendimus, tokiu atveju tarpininkavimo procedūra baigiasi to pareiškimo dieną.

6 STRAIPSNIS

Abipusiškai sutarto sprendimo įgyvendinimas

1. Šalims sutarus dėl sprendimo kiekviena Šalis imasi visų reikiamų priemonių abipusiškai sutartam sprendimui įgyvendinti per sutartą terminą.
2. Įgyvendinančioji Šalis raštu praneša kitai Šaliai apie bet kokius veiksmus ar priemones, kurių imtasi abipusiškai sutartam sprendimui įgyvendinti.
3. Šalių prašymu, tarpininkas Šalims raštu pateikia faktinės ataskaitos projektą, kuriame trumpai aprašoma: i) procedūros metu nagrinėta ginčijama priemonė; ii) taikytos procedūros ir iii) procedūros pabaigoje pasiektas abipusiškai sutartas sprendimas, įskaitant galimus tarpinius sprendimus. Tarpininkas suteikia galimybę Šalims per 15 dienų pateikti pastabas dėl ataskaitos projekto. Tarpininkas, apsvarstęs per tą terminą Šalių pateiktas pastabas, per 15 dienų joms raštu pateikia galutinę faktinę ataskaitą. Galutinėje rašytinėje faktinėje ataskaitoje šis susitarimas neaiškinamas.

7 STRAIPSNIS

Ryšys su ginčų sprendimo procedūra

1. Tarpininkavimo procedūra nedaromas poveikis Šalių teisėms ir prievolėms pagal Trečio skyriaus (Ginčų sprendimas) B skirsnį (Šalių ginčų sprendimas).
2. Tarpininkavimo procedūra nėra skirta ginčų sprendimo procedūroms pagal šį ar kitą susitarimą pagrįsti. Vykstant tokioms ginčų sprendimo procedūroms Šalis pagrindimui nenaudoja ar neteikia kaip įrodymų svarstyti, o arbitražo kolegija nesvarsto:
 - a) per tarpininkavimo procedūrą Šalies išsakytų pozicijų;
 - b) to, kad Šalis nurodė norinti sutikti su sprendimu dėl priemonės, dėl kurios buvo pradėta tarpininkavimo procedūra, arba
 - c) tarpininko pateiktų patarimų ar pasiūlymų.
3. Nedarant poveikio šio priedo 5 straipsnio (Tarpininkavimo procedūros taikymo taisyklės) 6 daliai ir jei Šalys nesusitaria kitaip, visi tarpininkavimo procedūros etapai, įskaitant galimus patarimus ar siūlomus sprendimus, yra konfidencialūs. Vis dėlto bet kuri Šalis gali paviėšinti faktą, kad vyksta tarpininkavimo procedūra.

8 STRAIPSNIS

Terminai

Kiekvienas šiame priede nurodytas terminas gali būti pakeistas Šalių abipusiu sutarimu.

9 STRAIPSNIS

Sąnaudos

1. Šalys padengia savo išlaidas, susijusias su dalyvavimu tarpininkavimo procedūroje.
2. Šalys po lygiai padengia organizacinių reikalų išlaidas, įskaitant tarpininkų atlygį ir išlaidas. Tarpininko atlygis nustatomas pagal 9 priedo 9 taisyklės b punktą.

10 STRAIPSNIS

Peržiūra

Praėjus penkeriems metams po šio susitarimo įsigaliojimo Šalys konsultuojasi tarpusavyje dėl poreikio keisti tarpininkavimo procedūrą atsižvelgiant į jų įgytą patirtį, taikant tarpininkavimo procedūrą, ir atitinkamo PPO taikomo mechanizmo raidą.

ARBITRŲ IR TARPININKŲ ELGESIO KODEKSAS

Terminų apibrėžtys

1. Šiame Elgesio kodekse:

arbitras – pagal 3.29 straipsnį (Arbitražo kolegijos sudarymas) sudarytos arbitražo kolegijos narys;

kandidatas – asmuo, kurio pavardė yra 3.44 straipsnyje (Arbitrų sąrašas) nurodytame arbitrų sąraše ir kurio išrinkimas arbitru yra svarstomas pagal 3.29 straipsnį (Arbitražo kolegijos sudarymas);

padėjėjas – asmuo, kuris arbitro nustatytomis sąlygomis atlieka tyrimus ar padeda arbitrai;

procesas – jei nenurodyta kitaip, pagal Trečio skyriaus (Ginčų sprendimas) B skirsnį (Šalių ginčų sprendimas) vykdomas arbitražo kolegijos procesas;

darbuotojai – arbitro vadovaujami ir kontroliuojami asmenys, išskyrus padėjėjus.

Pareigos proceso metu

2. Kad visi ginčai būtų sprendžiami sąžiningai ir nešališkai, viso proceso metu kiekvienas kandidatas ir arbitras vengia netinkamai elgtis ir sukelti netinkamo elgesio įspūdį, yra nepriklausomas ir nešališkas, vengia tiesioginių ir netiesioginių interesų konfliktų ir griežtai laikosi aukšto lygio elgesio standartų. Arbitrai nesilaiko jokių organizacijų ar vyriausybių nurodymų dėl kolegijos nagrinėjimų klausimų. Buvę arbitrai privalo laikytis šio Elgesio kodekso 15, 16, 17 ir 18 punktuose nustatytų prievolių.

Prievolė atskleisti informaciją

3. Prieš patvirtinant kandidatą arbitražo kolegijos nariu pagal Trečio skyriaus (Ginčų sprendimas) B skirsnį (Šalių ginčų sprendimas), jis atskleidžia informaciją apie interesus, ryšius ar dalykus, kurie gali paveikti jo nepriklausomumą ar nešališkumą arba pagrįstai sukelti netinkamo elgesio ar tendencingumo įspūdį proceso metu. Todėl kandidatas deda visas pagrįstas pastangas, kad išsiaiškintų minėtus interesus, ryšius ir dalykus.
4. Kandidatas ar arbitras praneša Komitetui tik apie dalykus, susijusius su faktiniais ar galimais šio Elgesio kodekso pažeidimais, kad Šalys juos apsvarstytų.

5. Išrinktas arbitras ir toliau deda visas pagrįstas pastangas, kad išsiaiškintų bet kokius šio Elgesio kodekso 3 punkte nurodytus interesus, ryšius ar dalykus, ir juos atskleidžia. Prievolė atskleisti informaciją yra nuolatinė arbitro pareiga, kurią vykdydamas jis turi nedelsdamas atskleisti visus interesus, ryšius ar dalykus, kurie gali iškilti bet kuriuo proceso etapu, kai tik arbitras juos išsiaiškina. Minėtus interesus, ryšius ar dalykus arbitras atskleidžia raštu pranešdamas apie juos Komitetui, kad Šalys juos apsvarstytų.

Arbitrų pareigos

6. Išrinktas arbitras viso proceso metu privalo kruopščiai ir operatyviai vykdyti savo pareigas bei būti sąžiningas ir uolus.
7. Arbitras nagrinėja tik proceso metu iškeltus ir sprendimui priimti reikalingus klausimus ir šios pareigos neperleidžia jokiame kitame asmeniui.
8. Arbitras imasi visų tinkamų priemonių užtikrinti, kad jo padėjėjai ir darbuotojai būtų susipažinę su šio Elgesio kodekso 2, 3, 4, 5, 16, 17 ir 18 punktais ir jų laikytųsi.
9. Arbitras nepalaiko su procesu susijusių *ex parte* ryšių.

Arbitrų nepriklausomumas ir nešališkumas

10. Arbitras turi būti nepriklausomas ir nešališkas, vengti sukelti netinkamo elgesio ar tendencingumo įspūdį, jis negali būti veikiamas asmeninių interesų, išorinio spaudimo, politinių sumetimų, visuomenės protestų, lojalumo Šaliai ar kritikos baimės.
11. Arbitras nei tiesiogiai, nei netiesiogiai neprisiima jokių prievolių ar nesiekia jokios naudos, jeigu tai nors kiek trukdo ar gali trukdyti tinkamai vykdyti pareigas.
12. Arbitras negali naudotis priklausymu arbitražo kolegijai, kad patenkintų asmeninius ar privačius interesus, ir vengia veiksmų, kurie galėtų sukelti įspūdį, kad kiti asmenys gali jį kaip nors paveikti.
13. Arbitras negali leisti, kad finansiniai, verslo, profesiniai, šeiminiai ar socialiniai santykiai ar įsipareigojimai paveiktų jo elgesį ar nuomonę.
14. Arbitras vengia užmegzti ryšius ar įgyti finansinius interesus, kurie gali paveikti jo nešališkumą arba pagrįstai sukelti netinkamo elgesio ar tendencingumo įspūdį.

Buvusių arbitrų prievolės

15. Visi buvę arbitrai vengia veiksmų, kurie gali sukelti įspūdį, jog vykdydami pareigas jie buvo tendencingi arba galėjo įgyti naudos iš arbitražo kolegijos sprendimo.

Konfidencialumas

16. Esamas ar buvęs arbitras niekada neatskleidžia neviešos informacijos, kuri yra susijusi su procesu ar buvo gauta proceso metu, arba ja nesinaudoja kitiems tikslams, išskyrus tą procesą, ir, visų pirma, niekada neatskleidžia šios informacijos arba ja nesinaudoja, kad įgytų asmeninės naudos, suteiktų naudos kitiems ar pakenktų kitų asmenų interesams.
17. Arbitras neatskleidžia arbitražo kolegijos sprendimo ar jo dalių anksčiau nei jis paskelbiamas pagal Trečio skyriaus (Ginčų sprendimas) B skirsnį (Šalių ginčų sprendimas).
18. Esamas ar buvęs arbitras niekada neatskleidžia arbitrų kolegijos svarstymų detalių ar kurio nors iš arbitrų nuomonės.

Išlaidos

19. Kiekvienas arbitras registruoja procedūrai skirtą laiką ir savo išlaidas, taip pat savo padėjėjų laiką ir išlaidas, ir pateikia galutinę jų ataskaitą.

Tarpininkai

20. Šiame Elgesio kodekse aprašytos taisyklės, taikomos esamiems ar buvusiems arbitrams, *mutatis mutandis* taikomos ir tarpininkams.

1 SUSITARIMO MEMORANDUMAS

DĖL SINGAPŪRUI BŪDINGŲ PLOTO TRŪKUMO AR PRIEIGOS PRIE GAMTOS IŠTEKLIŲ APRIBOJIMŲ

1. 2.3 straipsnis (Nacionalinis režimas) netaikomas jokiai priemonei, susijusiai su:
 - a) geriamojo vandens tiekimu Singapūre;
 - b) gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto¹ nuosavybės teisėmis, įsigijimu, plėtojimu, valdymu, priežiūra, naudojimu, naudojimusi juo, pardavimu ar kitokiu disponavimu juo arba bet kokia socialinio būsto programa Singapūre.
2. Po trejų metų nuo šio susitarimo įsigaliojimo, o vėliau – kas dvejus metus, Komitetas vertins, ar gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto rinkai apsaugoti būtina toliau taikyti papildomą pirkėjo žyminį mokestį, jei tuo metu šis mokestis tebegalios. Šiam vertinimui Singapūras pateiks gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto rinkos statistiką ir kitą informaciją.

¹ Terminas „gyvenamosios paskirties nekilnojamasis turtas“ reiškia nekilnojamąjį turtą, kaip apibrėžta šio susitarimo įsigaliojimo dieną galiojančios redakcijos Gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto įstatymo 274 skyriuje.

2 SUSITARIMO MEMORANDUMAS

DĖL ARBITRŲ ATLYGIO

Dėl 9 priedo 9 taisyklės abi Šalys patvirtina susitariančios dėl šių nuostatų:

1. Nustatant arbitrams mokėtiną atlygį ir atlygintinas išlaidas remiamasi panašių tarptautinių ginčų sprendimo procedūrų standartais, nustatytais dvišaliuose ar daugiašaliuose susitarimuose.
2. Dėl tikslios atlygio ir išlaidų sumos Šalys susitaria iš anksto prieš Šalių susitikimą su arbitražo kolegija pagal 9 priedo 9 taisyklę.
3. Siekdamos sudaryti palankesnes sąlygas arbitražo kolegijos darbui, abi Šalys šį susitarimo memorandumą taiko vadovaudamosi gera valia.
